

Weidse vergezichten rond het moederdorp van Purmerend Purmerlandroute

Ontdek
Twiske-
Waterland

Wandelroute Purmerlandroute
Lengte: 12,37 kilometer Tijdsduur: 2,5 tot 3 uur

recreatieschap
twiske-waterland

Weidse vergezichten rond het moederdorp van Purmerend

Purmerlandroute

Op deze route verken je het open Purmerland tot in de noordkop van recreatiegebied Het Twiske. Geniet van weidse vergezichten vanaf de (Noordhollandse) Kanaalweg en het Dwarspad Ipendam-Den Ijp. Honden zijn niet toegestaan.

Wandelroute Purmerlandroute (groen)
Lengte: 12,37 kilometer **Tijdsduur:** 2,5 tot 3 uur

3

60 Keuzepuntpaaltjes

Bekijk de routebeschrijving op de website van Wandelnetwerk Noord-Holland of zet de wandeling in hun wandelapp met routecode 29904. Handig voor onderweg!

Deze wandelroute start bij Toeristisch Overstappunt (TOP) Purmerland, navigatie: Purmerland 33, Purmerland. Je kunt hier gemakkelijk parkeren en net als bij ieder startpunt van Wandelnetwerk Noord-Holland staat er een informatiebord, met de mooiste wandelroutes in de directe omgeving. De routes zijn in twee richtingen bewegwijzerd met gekleurde pijlen.

Let op: deze route kun je alleen lopen tussen 15 juni en 15 maart. Een deel van de route is tijdens het broedseizoen (15 maart tot 15 juni) namelijk afgesloten.

Beemster-, Purmer- en Wormermeer, ontstond Purmerend. Een stad die vooral na de oorlog uitdijde naar alle kanten – ook zuidwaarts richting zijn moederdorp Purmerland. Alleen Groengebied Purmerland scheidt met zijn veenweiden, bos- en waterpartijen, struinpaden en rietzomen Purmerend en Purmerland nog van elkaar.

Van TOP Purmerland **18** naar knooppunt **65**

A Purmerland

Purmerland, het moederdorp van Purmerend, is ontstaan als ontginningsdorp. Dit betekent dat het land toegankelijk is gemaakt voor agrarisch gebruik. Door het inzakken van het veen en de grote overstromingen van de 12^e en 13^e eeuw trokken veel kolonisten noordwaarts om zich aan de wat hogere oevers van rivier de Where te vestigen.

Op die plek, gunstig gelegen aan de doorgang tussen de drie meren

Van knooppunt **65** naar **27** – **64**

B Groengebied Purmerland

Terwijl je via knooppunt 27 naar knooppunt 64 loopt, is het groengebied Purmerland aan de linkerkant goed te zien. Het ligt midden in Landschap Waterland en vormt met haar bijna 90 hectare de recreatieve schakel tussen enerzijds de recreatiegebieden het Purmerbos en Het Twiske en anderzijds tussen de stedelijke gebieden Purmerend – Weidevenne en Purmerland. Het

Uitzicht op de dorpskern Purmerland - Ria de Boer

groengebied bestaat uit een bosrandzone, een natuurzone en een veenweidegebied. Op dit moment loop je vooral langs het veenweidegebied met in de verte de bosrandzone. Het veenweidegebied bestaat uit ruig grasland, bloemrijk grasland en weiland. Doordat voornamelijk laag groeiende beplanting is, kan je optimaal van het uitzicht genieten. Vooral vanaf de bruggen benadrukken de vergezichten over het water de weidsheid van het gebied!

Van knooppunt 64 naar 28

C Noordhollandsch Kanaal

Onderweg naar knooppunt 28 loop je langs het Noordhollandsch Kanaal. In het begin van de 19^e eeuw werden de vaargeulen, door het zand in de Zuiderzee, te ondiep. Hierdoor konden er geen grote, diepgaande schepen meer door. Om snel vanuit Den Helder via het water naar Amsterdam te komen, moest er een kanaal komen: het Noordhollandsch Kanaal. Jan Blanken was de bedenker van het kanaal. Het was een ontzettend

6

Zeilschepen op het bevroren Noordhollandsch Kanaal bij Purmerend, 1830

7

Heilige Sebastianus Kerk in Ilpendam

groot project. Het kanaal werd bijna 80 kilometer lang en 37 meter breed en rond de vijfduizend arbeiders werkten er aan mee. In 1819 begonnen met het graven van het Noordhollandsch Kanaal. Vijf jaar later was het kanaal klaar voor gebruik.

Knooppunt 28

D Ilpendam

Aan de overkant van het water, ligt tussen het water en de weg het ingeklemde dorp Ilpendam. Net zoals de andere dorpen in Waterland is Ilpendam ontstaan als ontginningsdorp. Door middel van windmolens kwam de afwatering tot stand en

konden stukken land ontwikkeld worden. Het dorp is ontstaan op de plek waar in de 12^e eeuw een dam in het riviertje De Ilp is aangelegd, vandaar de plaatsnaam. De vele wateren in Waterland vormden rond 1850 de belangrijkste transportwegen voor vervoer van personen, vee en goederen. Ilpendam is, in tegenstelling tot Broek in Waterland en Zuiderwoude, agrarisch gebleven. Het dorp profiteerde wel mee van de (economische) groei van Amsterdam, omdat daar voor de landbouwproducten een grotere afzetmarkt was. Je kunt hier ook met het pontje oversteken om een tussenstop te maken in het dorpje!

Pontje IJpendam

Enkele eilanden van
het IJperveld

Het IJperveld; een uitgestrekt stil en bijzonder watergebied onder de rook van Amsterdam.

9

Van knooppunt 28 naar 19

E Het IJperveld

Terwijl je naar het volgende knooppunt loopt, geniet je aan de linkerkant van het prachtige veenweidegebied: het IJperveld. Honderden eilanden van veen, weidemolentjes, fluitende (weide) vogels en grazend vee kenmerken dit unieke veenweidegebied. Met de skyline van Amsterdam op de achtergrond ervaar je hier de definitie van rust en ruimte. Je kunt het je daarom ook haast niet voorstellen, maar het IJperveld heeft jarenlang veel te lijden gehad. Jaren geleden werd het veenweidegebied

gebruikt voor turfwinning en later als vuilstortplaats. Tegenwoordig heeft dit natuurgebied een rijke flora en fauna en is het een ideaal broedgebied voor de weidevogels zoals grutto's, Kievieten en scholeksters. Het landschap heeft diverse, voor Europa unieke, planten; denk aan zeldzame veenmossen, veenheide en bospaddenstoelen.

F Den IJp

Voordat je knooppunt 19 bereikt passeer je het lintdorp Den IJp. Aan de westkant van Den IJp ligt het recreatie- en natuurgebied Het Twiske met het meer de 'Stootersplas'. Hierover krijg je later op de

Uitzicht op het water

route nog meer informatie. Aan de oostkant van het dorp ligt het natuurgebied IJperveld, waar je net bent langs gelopen.

Het dorp werd sinds de jaren zestig landelijk bekend door de excentrieke schilder Anton Heyboer. Anton woonde namelijk in Den IJp met zijn vier vrouwen en had hier een galerie. In deze galerie zijn dan ook nog steeds zijn originele werken te

bewonderen. Sinds de eerste jaren van de 21e eeuw trekt het dorp ook de aandacht door uitbundige versieringen met lichtslangen in de kersttijd.

Van knooppunt 19 naar 17 – 15
(startpunt Twiske Speelsloot)

G Recreatiegebied Het Twiske

Je loopt nu richting Het Twiske. Begin vorige eeuw was dit nog een

waterrijk veenweidegebied. In de jaren 30 besloot men het veenweidegebied in te polderen en te ontginnen voor tuinbouw. Al snel bleek de grond hiervoor ongeschikt. Jarenlang lag het gebied er somber bij. Tot dat de vraag naar recreatieruimte rondom Amsterdam, Purmerend en Zaandam steeds groter werd. Het Twiske bleek hiervoor de ideale plek! Vandaag de dag bestaat dit recreatiegebied voor een derde uit water en biedt volop mogelijkheden om te zwemmen, duiken, surfen en zeilen. Als recreatiegebied is Het Twiske populair bij kinderen die zich hier kunnen uitleven op en aan het water. Het Twiske heeft een speelsloot, waar je straks ook langs wandelt, een spartelvijver en een avonturenspeelplaats met buizenfort, kabelbaan, piratenschip, kasteel en pontjes. Daarnaast zijn er maar liefst acht zwemplekken en een haven. Voor natuurliefhebbers is het een toevluchtsoord waar ze ongestoord kunnen fietsen, wandelen, varen, paardrijden en skeeleren in een afwisselend landschap.

Van knooppunt 15 (startpunt Twiske Speelsloot) naar 18 – 03 – 61

H Natuur in Het Twiske

Recreatiegebied Het Twiske is niet alleen een geliefde plek voor recreatie, hier is ook veel bijzondere natuur te vinden. Zo bijzonder dat het zelfs is aangewezen als een Natura 2000-gebied! Gebieden die het stempel Natura 2000 krijgen, hebben een speciale status als beschermd natuurgebied vanwege de hoge natuurwaarden en bijzondere flora en fauna in het gebied.

Het Twiske omvat 650 hectare aan rietlanden, weiden, bossen en open water. Hier zijn zeldzame moeras-, riet-, en watervogels te vinden. Ook de beschermde roerdomp en slob-eend broeden hier. In totaal leven in Het Twiske 120 verschillende soorten vogels zoals de oeverzwaluw, kiekendief, buizerd, havik, kerkuil, torenvalk, koekoek en specht. In 2022 zijn ook 30 'nonnen' gespot, de zeldzaamste vogel van de drie soorten zaagbekken. Ook dieren als de vleermuis, hermelijn en noordse

Informatiepaneel met uitzicht op polder Purmerland - Ria de Boer

woelmuis hebben hier hun habitat. Dit alles bij elkaar maakt Het Twiske wel heel bijzonder!

1 Paterspoel & Suzanna sluis

Terwijl je naar knooppunt 61 loopt, kom je De Paterspoel met de Suzanna Sluis tegen. De Paterspoel met de Suzanna Sluis heeft een bekend verleden dat teruggaat naar de Tachtigjarige Oorlog. Een boer genaamd Paterke zorgde er hier voor dat Spaanse soldaten van zijn boot vielen. De schans in Landsmeer werd destijds ter hoogte van de Keering (verdedigingswerk) door de Spanjaarden veroverd. Klein Paterke mocht zwaarbewapende Spaanse soldaten naar Watergang gaan vervoeren,

maar Paterke had het niet op de Spanjaarden en bedacht een list. Zodra hij uit het zicht was, tussen het hoge riet voer en door een diepe sloot, ging hij op de kant van het boord staan en begon te schommelen. De soldaten, die hier niet op bedacht waren, rolden over elkaar heen en toen de boot omsloeg vielen ze overboord. Nog zesmaal herhaalde Klein Paterke deze geuzendaad.

Van knooppunt 61 naar 62 – 65 – TOP Purmerland 18

Wandel weer terug naar het beginpunt. Het laatste stukje kun je verder genieten van de slootjes en het groen om je heen. Hopelijk heb je genoten!

Smaakt dit naar meer? Loop ook eens deze wandelroutes:

Wandelroute Werelderfgoed in het kwadraat

Lengte: 17,2 kilometer **Tijdsduur:** 3,5 tot 4 uur

Wandelroute Rondje 'Broek' en Volgermeer

Lengte: 7,57 kilometer **Tijdsduur:** 1,5 tot 2 uur

Wandelroute Kogen- en brakenroute

Lengte: 10,6 kilometer **Tijdsduur:** 2 tot 2,5 uur

Alle routes zijn online te vinden via

[twiske-waterland.nl](https://www.twiske-waterland.nl) en [wandelnetwerknoordholland.nl](https://www.wandelnetwerknoordholland.nl)

13

COLOFON

Tekst en eindredactie: Bureau Toerisme Laag Holland
en Routebureau Recreatie Noord-Holland

Vormgeving: Alexandra de Vries

© 2023 Twiske-Waterland, Oostzaan

Deze uitgave is mogelijk gemaakt door de financiële bijdrage van het recreatieschap Twiske-Waterland (Gemeentes Amsterdam, Wormerland, Edam-Volendam, Landsmeer, Oostzaan, Purmerend, Waterland, Zaanstad en de Provincie Noord-Holland.)

Dit routeboekje is eigendom van Twiske-Waterland. Niets uit deze uitgave mag gekopieerd of verveelvoudigd worden zonder voorafgaande toestemming van recreatieschap Twiske-Waterland.

Alhoewel wij bij de samenstelling van dit boekje zeer zorgvuldig te werk zijn gegaan, kan het toch zijn dat een auteur, gebruiker of rechthebbende meent dat publicatie in strijd is met zijn of haar rechten, zoals auteursrechten. Indien een dergelijke situatie het geval lijkt, verzoeken we onmiddellijk contact met ons op te nemen.

Wij zijn niet aansprakelijk voor type- of andere fouten en hier zijn ook geen rechten aan te ontfemen.

recreatieschap
twiske-waterland

twiske-waterland.nl